

11.8.2003

968/4/02

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta -Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Tuula Aantaa

VIRANHALTIJAN TOIMEENTULOTUKIPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAN OIKAISUVAATIMUKSEN KÄSITTELY

1

KANTELU

A ja B arvostelevat 11.4.2002 oikeusasiamiehen kansliaan saapuneessa kirjoituksessaan Espoon kaupungin sosiaaliviranomaisten menettelyä viranhaltijan toimeentulotukipäätöstä (6.8.2001) koskevan, 13.8.2001 päivätyin oikaisuvaatimuksensa käsittelyssä. Kirjoittajat eivät 3.4.2002 mennessä olleet saaneet sosiaali- ja terveyslautakunnalta muutoksenhakukelpoista päätöstä asiassa. Kertomansa mukaan he olivat kiirehtineet kirjallisesti 16.11.2001 muutoksenhakunsa käsittelyä. Kantelijat pyytävät oikeusasiamiestä tutkimaan viranhaltijan päätöksen lain mukaisuuden.

3

RATKAISU

3.1

Oikeusohjeet

Hyvän hallinnon vaatimuksista on säädetty perustuslain 21 §:ssä. Perustuslain 21 § takaa jokaiselle oikeuden saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeuden saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Muutoksenhakuoikeus ja muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet turvataan mainitun pykälän mukaan lailla.

Toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 24 §:n mukaan muutoksenhausta toimeentulotukiasioissa säädetään sosiaalihuoltolain 7 luvussa.

Sosiaalihuoltolain 45 §:n nojalla viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla saada päätös sosiaalilautakunnan tai vastaavan kunnan monijäsenisen toimielimen käsiteltäväksi, jos hän vaatii sitä 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Sosiaalihuoltoasetuksen 16 §:n mukaan sosiaalilautakunnan on käsiteltävä sen käsiteltäväksi saatettu muutosvaatimus kiireellisenä. Toimielimen tulee asiaa käsitellessään noudattaa hallintomenettelylain (598/1982) säännöksiä muun muassa asian selvittämisestä, päätöksestä ja päätöksen perustelemisesta.

Sosiaalilautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee toimeentulotuen antamista tai määrää, voi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

3.2

Sosiaaliviranomaisten menettely

Asiakirjojen mukaan viranhaltija siis hylkäsi 6.8.2001 antamallaan päätöksellä (ARH/010604) kantelijoiden hakemuksen toimeentulotuen saamisesta heinäkuulle 2001 tuloylijäämän perusteella. Päätös sisälsi asianmukaiset muutoksenhakuohjeet sen saattamisesta Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan Espoonlahden aluejaoston käsiteltäväksi.

Kantelijat toimittivat 13.8.2001 päivätyyn valitukseksi/selvityspyynnöksi otsikoidun kirjoituksen Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimeen muutoksenhakuajan kuluessa. Kirjoitus oli osoitettu C:lle sosiaali- ja terveystoimeen/Espoonlahden aluejaostolle ja kirjoituksen viitekohdassa viitattiin mainittuun viranhaltijan toimeentulotuki päätökseen. Kirjoituksen ensimmäinen kappale kuului seuraavasti: "Ilmoitan tyytymättömyyteni ed. mainittuun päätökseen ja haluan sen pikaista käsittelemistä uudelleen". Tämän jälkeen kantelijat kiirehtivät asiansa käsittelyä 16.11.2001 päivätyssä reklamaatioksi otsikoidussa kirjoituksessaan, joka oli osoitettu D:lle sosiaali- ja terveystoimeen/Espoonlahden aluejaostolle.

Espoonlahden sosiaali- ja terveystoimen johtaja vastasi kirjeellään 12.12.2001 kantelijoiden 16.11.2001 päivätyyn kirjoitukseen. Siinä hän totesi muun ohella, että "Toimeentulotukivalitustanne käsitellään parhaimmillaan ja se tulee tarvittaessa muutoksenhakuna Espoonlahden sosiaali- ja terveystoimen aluejaoston käsiteltäväksi 19.12.2001".

Asiakirjojen mukaan oikaisuvaatimusta ei saatettu kunnan sosiaali- ja terveyslautakunnan aluejaoston käsiteltäväksi.

Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan minulle antaman lausunnon mukaan kantelijoiden kirjoitukset tulkittiin kuitenkin esimiehille tehdyiksi kanteluiksi ja selvityspyynnöiksi koska ne olivat osoitetut johtavalle sosiaalityöntekijälle ja sosiaali- ja terveystoimen johtajalle. Kirjoitusten sisältö puolsi lautakunnan mielestä tätä tulkintaa.

Kantelijat olivat siis säädetyn muutoksenhakuajan kuluessa esittäneet kirjallisesti sosiaalityöntekijälle/Espoonlahden aluejaostolle tyytymättömyytensä saamaansa viranhaltijan kielteiseen toimeentulotuki päätökseen.

Käsitykseni mukaan asiassa ei ole tullut esiin mitään sellaista, minkä johdosta olisi katsottava, että kantelijoiden kirjoitusta 13.8.2001 ei olisi tullut käsitellä sosiaalilain 45 §:n tarkoittamana oikaisuvaatimuksena sosiaali- ja terveyslautakunnassa lain edellyttämällä tavalla. Näin on riippumatta asian lopputuloksen ennakoimisesta tai siitä, että kirjoituksen voitaneen tulkita sisältävän myös esimiehelle tehdyn kantelun ja selvityspyynnön tämän alaisen menettelyä.

Sanotun johdosta katson Espoonlahden sosiaali- ja terveystoimen menetelleen lainvastaisesti siinä, että kantelijoiden oikaisuvaatimusta ei ole saatettu Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan Espoonlahden aluejaoston käsiteltäväksi. Näin menetellessään sosiaali- ja terveystoimen on pois tanut kantelijoilta kokonaan mahdollisuuden saattaa asiansa valituksena hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Korostan, että julkisella vallalla on perustuslain 22 §:n nimenomaisen säännöksen mukaan velvollisuus toteuttaa perus- ja ihmisoikeudet. Viranomaisten tulee huolehtia siitä, että hakijalla on mahdollisuus käyttää laissa säädettyjä oikeusturvakeinoja.

Koska Espoonlahden sosiaali- ja terveyskeskuksesta puhelimitse heinäkuussa 2003 saadun tiedon mukaan kantelijat eivät ole saaneet asiassaan vieläkään sosiaali- ja terveyslautakunnalta muutoksenhakukelpoista päätöstä, kehotan Espoonlahden sosiaali- ja terveyskeskusta viipymättä ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen Espoonlahden sosiaali- ja terveyskeskuksen lainvastaisesta menettelystä Espoon kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan Espoonlahden aluejaoston ja Espoonlahden sosiaali- ja terveyskeskuksen tietoon. Samalla kiinnitän aluejaoston ja sosiaali- ja terveyskeskuksen huomiota vastaisen varalle asianmukaiseen joutuisuuteen oikaisuvaatimusasioiden käsittelyssä.

Lisäksi pyydän edellä kohdassa 3.2 sanotun mukaisesti sosiaali- ja terveyskeskusta ilmoittamaan minulle, mihin toimenpiteisiin sosiaali- ja terveyskeskus on ryhtynyt tilanteen korjaamiseksi.

Lähetän päätöksestäni jäljennökset Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan Espoonlahden aluejaostolle ja Espoonlahden sosiaali- ja terveyskeskukselle.